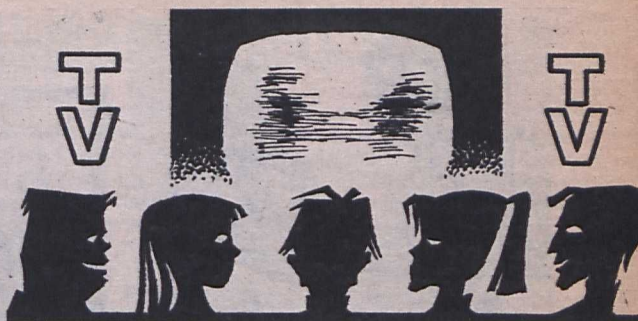

Hogy mitől válik egy tévé-riport többé vagy kevésbé sikerültetlenné, vagy enyhébben fogalmazva, mi zavarhat a képernyőn egy riportert tevékenységében, azt viszonylag könnyű meghatározni. Akár pontokba is szedhető. Zavaró lehet, ha a riportert nem eléggé alaposan gondolta át kérdéseit és érezzük a rögtönzés esetlenségét. De az is zavaró lehet, ha mereven ragaszkodik előzetes tervéhez és nem tud válaszkészen rögtönözve alkalmazkodni egy új, nemvárt helyzethez. Ha nem eléggé szakszerű. Ha túlzottan szakszerű. Ha nem eléggé türelmes. (Belefojtja partnerére a szót.) Ha túlságosan türelmes. (Hagyja fecsegni, elkalandozni.) Ha zord. Ha hercig. (Brr!) Ha lekezelő. Ha bratyizó. Ha túlságosan is „jelen van”. Ha nem érezzük eléggé a jelenlétét — és folytathatnánk, hogy mi mindentől kell óvakodnia.

Számomra a két riportert főbűn, amellyel a leggyakrabban találkozom: a fölényesség és az alázatosság. Az előbbi rendszerint az utca emberével szemben nyilvánul meg, az utóbbi többnyire olyasvalakivel, aki a hatalom hierarchiájában fölötte áll a kérdezőnek. (Fordítva legalábbis még nem találkoztam velük.) Mind a kettő sérti emberi méltóságában nemcsak azt, akitől szemben megnyilvánul — de a nézőt is. S talán az alázatosság, a megszépségség még megalázóbb a fölényeskedésnél, a lekezelésnél is. Az utóbbi ugyanis csak a

SUGÁR ANDRÁS AFRIKÁBAN

— TÉVÉRIPORTJAINK SZÍNVONALÁRÓL —

riportert leplezi le, az előbbi azonban a riporteralany számára is kínos és visszautasíthatatlan látszatot teremt. Olyan helyzetbe szorítja — legalábbis azok előtt, akik nem ismerik közelebbről — mintha maga igényelné ezt a magatartást, azt a félnék, mentegetőző, nemegyszer hízelgő hangot. A jó riportert — mindig, mindenkiel szemben — a tiszteletteljes emberi egyenlőség, a párbeszéd demokratizmusa és tárgyilagossága jellemzi. A riportert ugyanis nem a maga nevében kérdez, hanem milliók „megbízatásából”.

Hogy mindezt éppen Sugár Andrással és a legutóbb a Hétben látott kitűnő tanzániai riportjával, s azon belül is Nyerere elnökkel folytatott érdekesítő beszélgetésével kapcsol-

latban teszem szóvá — az egyáltalán nem azért van, mert a felsorolt hibákat jellemzőnek érzem rá. Ellenkezőleg: a felsorolt hibák teljes és példaszzerű hiányát érzem jellemzőnek. Kevés riportertünk van, aki ilyen magától értetődő természetességgel találja a hangot és témát a legkülönbözőbb embeerekkel, mint ő; aki a bengál páriával, a Dallas-i fegyverkereskedővel, a tanzániai paraszttal és egyetemi tanárral éppoly emberi közvetlenséggel tudna szót érteni, mint a világsajtó — s talán a világtörténelem — olyan „sztárjaival” mint Muddzsibur Rahman, vagy éppenséggel legutóbb Nyerere elnök. Alkinek riportert munkájában a személyes érdeklődés és a lényegretörő informatív tárgyilagosság, a

Julius K. Nyerere tanzániai elnök nyilatkozik Sugár Andrásnak

Interjú I. Hailé Szelasszié etióp császárral

szubjektív forma és az objektív tartalom olyan egységben jelentkezne; a történelem-politikai helyzet sajátossága annyira a megszólaltatott tanúságtévők jellemé- nélt, emberi arculatának tipikumán keresztül nyilvánulna meg, mint az ő riportjaiban.

Persze Sugár András nem áll egyedül a magyar tévé egyre inkább európai szintű külpoli- tika riportereinek a so- rában. Horváth János remek tudósítása a chi- lei választásokról, Ró- bert László kitűnő viet- nami, franciaországi útirajzai (sajnos leg- utóbbi műsora, a Mít jelent önnek Európa nem sorolható ezek kö- zé), Hajdú János, Heltai András NSZK-beli in- terjújai és nem utolsó- sorban az iskolát terem-

tő Polgár Dénes érdek- fesztető beszélgetései Brandt kancellárral, In- díra Gandhi asszonnyal, vagy Guttusoval, Lollo- brigidával stb., stb., (hogy a belpolitikai „Vitray iskoláról” most ne beszéljek) — tanús- kodnak a hazai televi- zió zsurnalisztika egyre erőteljesebb megizmo- sodásáról. Ami Sugár András munkásságát külön figyelemre méltó- vá teszi, az teljesítmé- nyének kiegyensúlyozott színvonala, és az, hogy nemcsak a kiélezett, a „ziccer” helyzeteket ak- názza ki, de maga te- remt helyzeteket a ma- ga számára; mindig megtalálja azt az ötlet- tet, témát — mint leg- utóbb Tanzániában, a túlnyomó többségében analfabéta ország beis- kolázása, kultúra terem-

tése — amely, mint valami faculté maitres- se, az egész történelmi- társadalmi helyzet átvil- lágítására alkalmas, amely az ország alaku- lásának döntő láncsze- me. És hangját, maga- tartását mindig minden esetben az emberi egyenlőségnek és az őszinte érdeklődésnek, az a leereszkedéstől és áhítattól egyaránt men- tes természetes öntuda- ta jellemzi, amely meg- felelő klímát teremt partnerei kitarulkozásá- hoz. Arra, hogy teszem Nyerere elnök alakjá- ban — mint megelőzően Mubzsiibur Rahman sejkében — ne csak a politikust, az államfér- fit, de az embert is megismerjük. Éppúgy, mint bármely hétközna- pi riportalanyában.

GYERTYÁN ERVIN